

Силабус курсу

Пенсійне забезпечення

Ступінь вищої освіти – магістр

Освітньо-наукова програма «Соціальна робота та соціальна політика»

Рік навчання: I, Семестр: I

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи,
д.психол.н., професор **Гірняк Андрій Несторович**

Контактна інформація

Кафедра психології та соціальної роботи
Адреса: м. Тернопіль б-р. Т. Шевченка, 9
Кабінет: 44 Телефон: 19-211#

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Пенсійне забезпечення» покликана ознайомити студентів із базовими принципами, категоріями і поняттями системи пенсійного страхування, розкрити її соціально-економічну природу, проаналізувати становлення пенсійного страхування у світі, розкрити теоретичні та методологічні аспекти сучасного стану справ у цій сфері в Україні та інших країнах, висвітлити правові основи страхової пенсійної системи, а також сформувані початкові уміння та навички оперування теоретичним матеріалом та здійснення навчальних розрахунків пенсійних виплат для практичного використання у сфері соціального забезпечення.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 1	1. Предмет, завдання та основні категорії системи пенсійного забезпечення..	Володіти основними категоріями пенсійного забезпечення, та здійснювати критичний і порівняльний аналіз його різних систем.	Питання
2 / 1	2 Нормативно-правова база, що регламентує функціонування системи пенсійного забезпечення в Україні.	Знати систему законодавства, що регулює сферу пенсійного забезпечення, здійснювати аналіз положень Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».	Презентації
4 / 2	3. Принципи, засади і механізми функціонування пенсійного забезпечення в Україні. Реформування пенсійної системи України.	Знати макроструктурні складові та соціально-економічні засади системи пенсійного забезпечення. Рефлексувати принципи функціонування пенсійного забезпечення. Усвідомлювати основні шляхи реформування сфери пенсійного страхування.	Реферат
2 / 1	4. Загальні положення Закону України „Про загальнообов'язкове	Знати основні визначення трудового стажу, його види та значення в пенсійному забезпеченні. Уміти обчислювати трудовий стаж. Рефлексувати	Питання

	державне пенсійне забезпечення". Страховий стаж у солідарній системі.	поняття вилуги років та її значення в пенсійному забезпеченні.	
2 / 1	5. Види пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	Знати про основні види пенсій у солідарній системі ЗДПС та аналізувати основні чинники, що впливають на їх розмір.	Питання, задачі
4 / 2	6. Призначення, перерахунок і виплата пенсій у солідарній системі.	Володіти методикою призначення та нарахування пенсій у солідарній системі пенсійного забезпечення. Знати особливості перерахунку і виплати пенсій.	Питання МКР
2 / 1	7. Суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування. Зберігання пенсійних активів.	Знати функції, права та обов'язки різних суб'єктів накопичувальної системи пенсійного страхування. Розуміти особливості та принципи зберігання пенсійних активів.	Питання, тести
4 / 2	8. Пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду	Знати особливості накопичувальної системи як другого рівня системи пенсійного забезпечення в Україні. Диференціювати та порівнювати пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду	Задачі
2 / 1	9. Державне регулювання та нагляд. Відповідальність у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.	Знати особливості нормативного регулювання діяльності суб'єктів загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Рефлексувати та задіювати механізми і процедури ефективного державного регулювання та нагляду у сфері пенсійного страхування.	Реферати,
2 / 1	10. Інфраструктура системи недержавного пенсійного забезпечення.	Знати особливості функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення та правового регулювання правовідносин в цій сфері. Аналізувати пенсійні активи та пенсійні виплати недержавних пенсійних фондів. Рефлексувати перспективи розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні.	Питання, задачі
4 / 2	11. Пенсійні виплати та успадкування пенсійних активів. Державний нагляд і контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.	Знати про основні механізми функціонування і види контролю на третьому рівні системи пенсійного забезпечення в Україні. Аналізувати основні переваги та недоліки недержавного пенсійного забезпечення.	Питання, тести, РКР

Літературні джерела

1. Білий Д. І. Варіативність пенсійних планів у сучасній системі соціального захисту США. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Економіка і управління. 2020. Т. 31(70), № 2(2). С. 104-112.
2. Веб-сайт Міністерства соціальної політики України «Пенсія» <https://www.msp.gov.ua/timeline/Pensii.html>

3. Гірняк А.Н. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни Пенсійне забезпечення. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 53 с.
4. Гуменюк В. Є. Мета та завдання публічного управління у сфері пенсійного забезпечення в Україні. *Шляхи розвитку науки в сучасних кризових умовах* : матеріали II міжн. наук.-прак. інтернет-конференції (м. Дніпро, 3-4 червня 2021 р.). Дніпро. 2021. С. 235-237.
5. Діденко Л.В., Тітор В.С. Сучасний стан системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2020. № 1-2. С. 76-86.
6. Козак Т. М. Напрями інтеграції системи пенсійного забезпечення України до європейської та світової пенсійної системи. *Інвестиції : практика та досвід*. 2021. № 4. С. 116-121.
7. Малишко Є. О. Аналіз сучасного стану та розвитку системи пенсійного забезпечення в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 45. С. 233-241.
8. Пенсійний фонд України URL: <https://www.pfu.gov.ua/>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2021 р. № 829 “Про внесення змін до пункту 12 Порядку підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній” URL: <https://www.pfu.gov.ua/2147828-postanova-kabinetu-ministriv-ukrayiny-vid-11-serpnya-2021-r-829-pro-vnesennya-zmin-do-punktu-12-poryadku-pidtvrdzhennya-nayavnogo-trudovogo-stazhu-dlya-pryznachennya-pensij-za-vidsutnosti-trudovoyi/>
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 серпня 2020 р. № 674 “Про додатковий соціальний захист окремих категорій осіб” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-2020-%D0%BF#Text>
11. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію та інвалідам: Закон України від 18.05.2004 р. №1727-IV. Дата оновлення: 14.06.2018 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15>
12. Про державний бюджет України на 2021 рік : Закон України від 15 грудня 2020 р. № 1082-IX. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
13. Рішення уряду <https://www.pfu.gov.ua/dokumenty/zakonodavstvo-pro-diyalnist/postanovy-kabinetu-ministriv-ukrayiny/>
14. Шалієвська Л. І. Пенсійне забезпечення в системі економічної безпеки держави: монографія. Львів : «Растр-7», 2020. 196 с.
15. Makushev P. V., Khridochkin A. V., Mykhailenko D. O. Features of the administrative and legal status of subjects of special competence in relation to public administration in the field of intellectual property in Ukraine. *Administrative law and administrative-procedural law : origins, achievements and prospects of development* : collective monograph. Riga : Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2018. 152 p. P. 109-122.
16. Oręziak Leokadia Pension fund capitalism. The privatization of pensions in developed and developing countries. London : Routledge. 2022. 184 p.
17. Yuan Randong Pension sustainability in China. Fragmented administration and population aging. London : Routledge. 2022. 140 p.
18. Thinking Ahead Institute Global pension assets study 2018. URL: <https://www.willistowerswatson.com/-/media/WTW/Images/Press/2018/01/Global-Pension-Asset-Study-2018-Japan.pdf> .

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
1. Усне опитування під час занять (6 тем по 5 балів = 30 балів). 2. Письмова робота 70 балів	1. Усне опитування під час занять (5 тем по 5 балів = 25 балів). 2. Письмова робота 75 балів	1. Написання КПІЗ, яке виконується у формі письмового теоретико-розрахункового перспективного плану = 60 балів 2. Захист КПІЗ = 30 балів 3. Оцінка за тренінг = 10 балів	1. Відповідь на 2 запитання, кожне з яких 40 балів. У підсумку 80 балів. 2. Розв'язання 10 тестів по 2 бали = 20 балів

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом